

2016 – JUBILEUM ZALOŽENÍ ŘÁDU KAZATELŮ

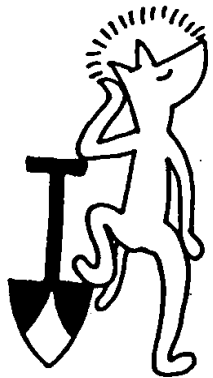
„Běda nám, kdybychom nehlásali evangelium!“ (srov. 1 Kor 9,16)

O B S A H

Jubileum založení řádu	1
Zprávy z provincie	4
Černouličnické jubileum	7
Mnišky Kazatelského řádu: Šedesát let v Boží ruce	8
Prosby o modlitby	9
Laická sdružení sv. Dominika	10
Krystal OP	12
Nové knihy	13
Salve	15
Res Claritatis	15
Nekrologium	16
S. Braitto: Je těžko sloužit mužům Božím	17
T. Machula: 24 tomistických tezí	18

2009 – „Na počátku bylo Slovo“ (Jan 1,1): Svatý Dominik, kazatel milosti

Tento světec je jedním z nejkrásnějších květů „misijního“ charakteru církve. Dobře si uvědomoval univerzální, katolický rozměr Kristova těla a byl proniknut žhavou touhou rozšířit ho navenek i do hloubky. Prvním podnětem jeho apoštolské horlivosti byla cesta do severního Německa, kde se setkal s pohanstvím. Od té doby se stále vracel k myšlence jít ke „kumánům“. To mu však nebylo umožněno, a místo této vnější misie dostal posláni uvnitř křesťanského světa, v jižní Francii, kde v té době vládl valdenský a albigenský blud. Stal se prvním z potulných žebravých bratří kazatelů, později dominikánů, kteří svůj život zasvětili hlásání pravdy. Jeho doba neměla příliš smyslu pro svobodu přesvědčení, zvláště náboženského. Nejjistějším prostředkem pro šíření Božího království na zemi byla moc, eventuálně zbraně, což je pro nás naprosto nepředstavitelné. V našich hodnotových měřítkách, v naší době a společnosti zaujímá svoboda jednu z nejvyšších příček – a pokud chceme posuzovat pod tímto zorným úhlem středověk, skutečně nemůže obstát. Ale zkusme se na chvíli stát středověkým rytířem, podívejme se na svět jeho očima: na nejvyšším místě stojí Pravda, Bůh, Zjevení. Pravda je jediná a nepohne se. Musíme se hnout my – směrem k ní. Když to nejde po dobrém, musí to jít po zlém... Tuto hodnotu pravdy jako objektivní skutečnosti, nezávislé na našem poznání nebo pocitech, zase postrádá naše doba. Dominikovi se podařila nadčasová syntéza: podržel lásku k pravdě a spojil ji s úctou ke svobodě a především s citlivou láskou k duším. Jeho nejvyšším zákonem totiž nebyla dobová nebo společenská atmosféra, které tak často podléháme my, ale Boží království. Pochopil, že pravda je nejen to, že nás Bůh stvořil, vykoupil a chce nás všechny mít ve svém království, ale i to, že se pro něj musíme rozhodnout svobodně. Jednou z nejbolestnějších ran pro Dominika bylo, když papež Inocenc III. vyhlásil křížovou výpravu proti

OPUSCULUM

Měsíčník České dominikánské rodiny

Vydává Kazatelské středisko
České dominikánské provincie

Adresa redakce:

Dagmar Ester Kopecká
Na Zlíchově 221/8, 152 00 Praha 5
tel./fax: 251 554 669; e-mail: ester@op.cz
č. účtu: 122918389/0800 (ČS) var. symbol 332

Roční předplatné (11 čísel) včetně poštovného
je 250 Kč.

Internet: opusculum.op.cz

Uzávěrka dalšího čísla: 25. 5. 2009

2006 bludařům, které on obracel modlitbou, slovem a příkladem. Sám chodil dál pěšky po kraji, kde se válčilo, a kázal, modlil se a proléval slzy za obrácení hříšníků. Zraněný voják pro něj nebyl přítel nebo nepřítel, pravověrný nebo bludař, ale trpící člověk, kterému pomáhal nést jeho poslední kříž. To bylo pro středověkého „neekumenického“ člověka něco nepředstavitelného.

Můžeme se na něj podívat ale také opačně, z naší strany. I pro naši dobu je nepochopitelný: svých obrovských apoštolských úspěchů nedosáhl jen otevřeností, pochopením pro názory a dispozice opačné strany a bezbřehou tolerancí, ale také neústupností v tom, co má být hlášáno. Nikdy neřekl žádnému bludaři „dobrá, já nebudu mluvit o božství Kristově, ty mi nemluv o zkaženosti církve, zbude ještě mnoho společného, na čem se shodneme,“ nebo „to je jedno, v co věříš, je mnoho cest, které vedou k Bohu – co já vím, jestli zrovna ta moje je nejsprávnější,“ tak jako to často slyšíme od moderních apoštolů. Jeho přizpůsobivost (aggiornamento) byla veliká, vždyť aby se dostalo evangelium ke sluchu nemocného světa, odložil všechny zavedené zvyklosti a způsoby, kterými do té doby bylo hlášáno. Vzdal se pompy a moci, peněz, jakékoli zajištěnosti, i koně, a jako nejchudší z nejchudších procházel zemí. Ale nikdy se nevzdal jediného slova pravdy, jedině čárky z evangelia. My se naopak rádi vzdáme čehokoliv, co naše bratry uráží, včetně pravdy – nesmí nás to ale citelně postihnout.

Světec je ten, který našel své místo v organismu církve a dokázal ho přijmout a dokonale naplnit. Světec je zdravý fungující úd Kristova tajemného těla, zpřítomňující v dějinách některý aspekt Kristovy osobnosti a poslání. Jednotlivý lidský život nebo společenství nedokáže pojmout bohatství, které skrývá Kristus, proto je nás mnoho údů s rozmanitými dary a úkoly, a teprve v jejich jednotě je zjevován a bude zjeven celý Kristus. Dominik Guzmán byl povolán, aby ukázal své době Krista učícího, obracejícího hříšníky, putujícího bez domova, chudého v očích světa, ale bohatého slávou, kterou má u Otce. Jakého Krista zjevují světu já?

převzato z časopisu Amen 7-8/1998

MODLITBA JUBILEA

Bože milosrdenství,
ve své věčné moudrosti jsi povolal svého služebníka Dominika, aby se vydal na cestu víry jako poutník a kazatel milosti.

Se Slovem tvé sladké Pravdy v srdci a na rtech zval Dominik první sestry a bratry, aby se k němu připojili a vedli život kontemplativní poslušnosti ve službě svatého kázání.

Připomínáme si toto jubileum a prosíme tě: vdechni znovu do našich srdcí a myslí Ducha vzkříšeného Krista a obnov nás, abychom věrně a radostně hlásali evangelium pokoje. Skrze téhož Krista, našeho Pána. Amen.

Témata dalších roků přípravy na jubileum

2010 „Jak mohou hlásat, jestliže nebyli posláni?“ (Řím 10,15): Poslání kázat

2011 „Všichni slyšíme, jak našimi jazyky hlásají velké Boží skutky“ (Sk 2,11): Kázání a kultura / Komunitní kázání

2012 „Jdi k mým bratřím a oznam jim...“ (Jan 20,17): Ženy dominikánky a kázání

2013 „Ať se mi stane podle tvého slova“ (Lk 1,38): Maria: kontemplace a kázání Slova

2014 „Vaši synové i vaše dcery budou prorokovat, vaši starci budou mít sny, vaši jinoši budou mít prorocká vidění“ (Joel 3,1): Dominikánští laici a kázání

2015 „Když vytrváte v mém slovu, budete opravdu mými učedníky. Poznáte pravdu, a pravda vás osvobodí“ (Jan 8,31-32);
„To je ta svoboda, ke které nás osvobodil Kristus“ (Gal 5,1): Dominik: řízení, spiritualita a svoboda

2016 „Běda nám, kdybychom nehlásali evangelium!“ (srov. 1 Kor 9,16): Řád bratří kazatelů: včera, dnes a zítra

<http://curia.op.org/jubilee>

ZPRÁVY Z PROVINCE PŘEDPLATNÉ OPUSCULA 2009

Roční předplatné (11 čísel včetně poštovného) na rok 2009 činí **250 Kč**. Můžete ho uhradit složenkou nebo bankovním převodem na účet č. 122918389/0800 (ČS) var. symbol 332. Upřednostňujeme platbu bankovním převodem. **!! Odběratele, kteří předplatné ještě neuhradili a nemají možnost platit bankovním převodem, prosíme o urychlené zaplacení. Sídlo redakce se výhledově bude stěhovat a může nastat problém s doručováním pošty. !!** S díky redakce.

KALENDÁŘ AKCÍ

- **16. 5. 2009** Zasedání provinční rady LSsD v Praze
- **4. - 12. 6. 2009** Kanonická vizitace provincie
- **24. 7. - 2. 8. 2009** Letní misie v Rakovníku
- **10. 10. 2009** Setkání české dominikánské rodiny v Hradci Králové
- **23. - 25. 10. 2009** Setkání formátorů LSsD ve Vranově u Brna

SLUŽBY PROVINCIALÁTU

Při zachování čísla pevné linky na provincialát bylo zřízeno i číslo mobilní: +420 602 592 174. Tento mobil bude obsluhovat sekretářka provincialáta Anežka Bachnová. Jako číslo na provincialát prosím používejte přednostně toto mobilní číslo. Návštěvu otce provincialáta je třeba vždy domluvit předem.

KAZATELSKÉ STŘEDISKO

Tým Kazatelského střediska se schází každé 3. pondělí v měsíci (vyjma prázdnin) v klášteře sv. Jiljí v Praze. Příští setkání se bude konat 18. 5. 2009 od 17:00 h. v kostele sv. Jiljí a pak ve velké hovorně.

PRAŽSKÝ KONVENT

Husova 234/8, 110 00 Praha 1
tel. 224 218 442, fax: 224 218 443
e-mail: paha@op.cz, sv.jilji@op.cz; jilji.op.cz
<http://praha.op.cz>

Nový převor

Bratři pražského konventu si dne 8. 4. 2009 zvolili za svého převora fr. Antonína Krasuckého, současného převora v Olomouci. Provinciál volbu potvrdil a fr. Antonín ji dne 13. 4. 2009 přijal. Všem, kteří na nás vzpomněli v modlitbě, ze srdce děkujeme.

fr. Cyprián Suchánek OP, podpřevor

Setkávání po nedělních bohoslužbách

Každou neděli je příležitost k setkání po mši svaté v 9:30 a 18:30 ve velké hovorně kláštera, která je otevřena 1,5 hodiny po skončení bohoslužby. Všichni jste srdečně zváni.

Vyučování katechismu

Příprava na přijetí svátostí křtu a biřmování i vzdělávání ve víře pro zájemce probíhá každé úterý po nešporách (cca od 19:30) v klášteře na faře pod vedením fr. Romualda.

Přednášky

Duchovní život podle P. Garrigou-Lagranga. Pravidelné přednášky o Jordána OP se konají každý čtvrtek po nešporách (cca od 19:45) v čítárně kláštera.

PLZEŇSKÝ KONVENT

Jiráskovo nám. 30, 326 00 Plzeň 26
tel. 377 241 660, fax: 377 447 882
e-mail: plzen@op.cz; plzen.op.cz

1. - 3. 5. Víkend na téma: „Učedník Ježíše + uzdravení duše“. Tom Edwards, laický misio-nář z USA navštěvuje se svým týmem ČR již 10 let. Již po třetí přijede i k nám a formou přednášek a diskuzí (s překladem) se s námi podělí o cenné zkušenosti. Začátky akcí: pátek 1. 5. - 9:00 - 12:00, 14:00 - 17:30, 19:30 - 21:30; sobota 2. 5. - 9:00 - 12:00, 14:00 - 17:30, 19:30 - 21:30; neděle 3. 5. - 9:00 - 12:00, 14:00 - 17:30, 18:00 - mše sv. za uzdravení rodových kořenů. Akce budou v sále kláštera, mše sv. v kostele Panny Marie Růžencové.

21. 5. 19:30 - cyklus přednášek „ČLOVĚK A PŘÍRODA“ - „Česká krajina od baroka podnes: podivuhodné osudy barokního dědictví“, přednáší RNDr. Jiří Sádlo. Přednáška se koná v sále konventu.

JABLONNÉ V PODJEŠTĚDÍ

POUTNÍ BAZILIKA SV. VAVŘINCE A SV. ZDISLAVY

Kláštérní 33, 471 25 Jablonné v Podještědí
tel. 487 762 105, e-mail: jablonne@op.cz;
farnostjvp@volny.cz; www.zdislava.cz

Kalendář poutí

1. 5. Zahájení poutní sezóny
9.30 mše svatá - celebruje P. Tomasz Dzie-dzic, administrátor v Libochovicích
Po ukončení mše průvod z náměstí ke studán-ce a žehnání Zdislavina pramene

30. 5. Hlavní pout' ke svaté Paní Zdislavě - adorační den farnosti Jablonné v Podještědí
7.00 mše svatá u oltáře svaté Paní Zdislavy
9.00 mše svatá - celebruje Mons. Dominik Duka, biskup královéhradecký

Mariina legie

● Pravidelná setkání našeho prezidia „Ne-poskvrněné Početi“ se konají každou neděli ve velké hovorně kláštera. Začátek je vždy v 16 hod., zvonek č. 53.

Společenství modlitby

Schází se každou středu od 19:45 na velké hovorně. Je otevřeno všem zájemcům. Po katechezi a dotazech následuje po 21. hod. adorace Nejsvětější Svátosti v kostele sv. Jiljí do 22 hod.

Schola Egidiana

Ženský vokální soubor věnující se zpěvu gregoriánského chorálu. Pravidelné zkoušky každou středu od 17:00 nebo 17:30 ve velké hovorně kláštera, navazuje na ně mše sv. (v 18:30) v kostele sv. Jiljí. Přístup hlavním vchodem kláštera, zvonit na velkou hovornu.

Hudba u sv. Jiljí

V měsíci květnu se v kostele sv. Jiljí konají večer **májové pobožnosti**:
17:55 modlitba sv. růžence; cca 17:15 zpívané litanie k P.M (každý den jiný nářev)

4. 5. 18:30 Výročí posvěcení kostela sv. Jiljí
P. Chaloupský: píseň a moteta ke slavnosti

21. 5. 18:30 Nanebevstoupení Páně
P. Chaloupský: ordinárium a moteta ke slavnosti (Ascendit Deus...)

31. 5. 18:30 Soslání Ducha svatého
P. Chaloupský: ordinárium a moteta ke slavnosti (Veni Sancte, ...)
Zpívá Schola dominicana, diriguje a na varhany hraje Petr Chaloupský

středy 18:30 Latinská mše svatá

Gregoriánský chorál
Zpívá: Schola Aegidia
řídí: Katerina Bartošová
varhany: Petr Chaloupský
aktuální program na <http://jilji.cz>

11.00 mše svatá – oslavuje Mons. Jan Baxant, biskup litoměřický

14.00 mše svatá dominikánské rodiny – oslavuje P. Benedikt Mohelník OP, provinciál
15.00 litanie a svátostné požehnaní

31. 5. Slavnost Soslání Ducha Svätého

9.30 mše svatá

11.00 svatodušní poutní mše sv. v zámecké kapli na Lemberku

Dominikánský klášter sv. Kříže ve Znojme srdečně zve na přednáškový cyklus PhDr. Efréma Jindráčka, OP:

Křesťanská mystika jako normální cesta ke svatosti.

Přednáškový cyklus představuje seznámení se s principy duchovního života založeného na rozvoji ctností a darů Ducha svätého prostřednictvím vnitřní modlitby. Obsah přednášek usiluje o základní syntézu klasiků katolické mystiky. Náročnost výkladu je vždy přizpůsobena účastníkům a po každém setkání následuje volná diskuse.

Setkání se uskuteční každou první středu v měsíci. Začátek v 16:30 h v kapitulním sále kláštera.

Vchod přes barokní budovu kláštera Dolní Česká 1. Vstupné dobrovolné.

DARY NA DOROST

Dary na dominikánský dorost je možné zasílat na čú: 6375022/2700 s vs: 367678. Všem dárcům velmi děkujeme a modlíme se za ně, aby jim Pán jejich štědrost oplatil.

fr. Cyprián OP, syndik provincie

ŽIVÝ RŮŽENEC

Zveme všechny členy a přátele dominikánské rodiny k zapojení do živého růžence za mír a za rodiny. Zájemci se mohou přihlásit na adrese: fr. Irenej Šiklar OP, Klášter dominikánů, Husova 8, 110 00 Praha 1, irenej@op.cz
fr. Irenej OP, promotor pro růžence

HNUTÍ PRO ŽIVOT ČR

Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, tel.: 603 976 231, e-mail: info@prolife.cz, <http://prolife.cz>

Modlitby za nenarozené děti. Zveme všechny lidi dobré vůle ke společné modlitbě růžence, žalmů, proseb a slavení mše sväté za nenarozené děti, těhotné maminky, zdravotnický personál a jiné potřeby.

Olomouc: před porodnicí Fakultní nem.

každý poslední čtvrtek v měsíci v 16 hodin modlitba růžence; od 18 hodin mše svätá v dominikánském klášterním kostele „Za zastavení zla potratů“; kontaktní osoba: Markéta Tomečková, tel.: 606 739 313

BREVIÁŘ NA INTERNETU

Oznamujeme, že dominikánský breviář na internetu je od 6. 4. 2009 kompletní. Jáhen Pavel Mráček vyjadřuje tímto poděkování p. Juraji Vidékymu za jeho spoluúčast na tomto projektu. Další dík patří terciáři, fr. Jiřimu Reginaldu Machačikovi z Olomouce, který jako jediný terciář s výrobou textů v html pomohl. Dík též paní Jaroslavě Teinerové z růžencového bratrstva v Polici, která systematicky upozornila na více než 100 překlepů v textech. Děkuje rovněž všem těm, kteří nějaké upozornění také poslali.

ČERNOULIČNICKÉ JUBILEUM

Přijďte ho spolu s námi oslavit
23. května 2009

Milí přátelé, dobrodinci a známí!

Letos slaví náš dům v Černé ulici č. 14 jubileum – je tomu již 100 let, co slouží dětem a mládeži. Byl postaven roku 1882 pro rodinu Josefa Teigeho, avšak ti jej zčásti pronajímali, posléze pak prodali. Na počátku 20. století se stal majitelem a provozovatelem domu Dětský azyl Pražského Jezulátka (roku 1902 založila tento sirotčinec Anna Tichá, učitelka ručních prací, která od mládí pomáhala opuštěným a trpícím dětem. Roku 1910 přijala řeholní jméno sestra Josefa a vstoupila tímto do kongregace sester dominikánek, jejichž správě svěřila vedení Azylu.). Část domu dále užívala rodina Teigova. Ve 20. letech se zde scházela umělecká skupina Devětsil, jejíž zakladatel, Karel Teige, zde bydlel. V 50. letech byly státní mocí vyhnány z Černé sestry dominikánky. Ústřední národní výbor hl. m. Prahy provedl výmaz Dětského azylu ze spolkového katastru, bylo rozhodnuto o předání veškerého jmění státu. Děti byly předány civilním zaměstnankyním a sestry vyvezeny do soustředovacího tábora pro řeholnice v Bohosudově. Dále dům sloužil jako Speciální škola pro děti s vadami řeči a domov mládeže pro středoškoláky. Roku 1990 byl dům vrácen sestrám dominikánkám, které zde po důkladné rekonstrukci zřídily Katolický domov studujících – domov mládeže a školní jídelnu. Spolu s civilními zaměstnanci poskytují studentkám středních a vyšších škol různé služby – ubytování, stravování, výchovu, aktivity pro volný čas.

Dovolujeme si Vás tedy všechny pozvat na oslavy tohoto jubilea – 100 let v Černé ulici 14 – které se uskuteční v sobotu 23. května 2009.

Program: 9.30 děkonná mše svätá v kostele sv. Jiljí na Husově ulici
11.00 – 15.00 den otevřených dveří v Černé 14
15.00 – 18.00 plavba lodí po Vltavě s kulturním programem.

Pojďte s námi děkovat a oslavovat, srdečně Vás všechny zve Katolický domov studujících, komunita sester dominikánek a Černošličnícký klub.

ŠEDESÁT LET V BOŽÍ RUCE

Mnišky Kazatelského řádu v České republice oslavily 60 let své obnovené existence.

Toto výročí je jim podnětem, aby se znovu zamyslely nad tím, jak Bůh umí vodit své vyvolené po křivolakých cestách a jak prosazuje své plány proti všem lidským předpokladům a protivenstvím.

Začínalo se tenkrát skoro z ničeho, s minimálními prostředky hmotnými i personálními, v době, kdy všechnu moc v zemi uchvátila KSČ a jednou z jejích priorit bylo zlikvidování všech klášterů.

A tady si několik osob vzalo do hlavy, že založí nový klášter! Nebylo to absurdní? Podle mínění mnohých jistě.

A zatím uprostřed zásahů proti církvi přichází vytoužené povolení z Říma... Kdo se ptá, moc se dozví... Proto se vrchností nikdo neptá a několik kandidátek, nad kterými někteří v řádě pochybovačně kroutili hlavou a usilovali o jejich rozpuštění, které nemají ani dům ani peníze, jen víru a nadšení pro Dominikovu myšlenku, oblékne bílý hábit. (Sestry přišlé z kongregace složí slavné sliby). A v primitivních podmínkách jdou všechny za Dominikovým ideálem.

Protože nemají střechu nad hlavou, musí přijímat ubytování, které se jim nabídnou, a často „strávit“ nelibost těch, kdo jim z vůle představených musí přenechat místo. „Byly jsme jako nechtěné děti,“ říká jedna pamětnice.

Když se konečně roku 1950 usadily a chystaly se žít svůj normální mnišský život, dojde k násilné deportaci do soustředovacích klášterů. A od té doby nastává zase, jak si soudruzi usmyslí, několikrát stěhování, zapojení mladých sester do výroby atd.

Při tom všem byl stále s nimi svátostný Ježíš a účastnil se jejich putování – tak jako Hospodin doprovázel Židy na poušti do Zaslíbené země.

Je tou „zaslíbenou zemí“ klášter svatého Kříže ve Znojmě? Tuto otázku jsme si kladly po celých 19 let pobytu zde v propůjčeném klášteře našich bratří dominikánů. Nyní se nám zas rýsuje výhled na další putování. Proto se obracíme na vás všechny s prosbou o duchovní podporu v našem nelehkém hledání vhodného příbytku.

Dominikánská duše nesmí nikde na zemi zdomácnět, musí být vždy připravena na Boží pokyn zvednout kotvy, vyrazit na další úsek cesty. I jiná místa čekají přece na její modlitby a oběti!

Vděčné mnišky dominikánky ze Znojma

PROSBY O MODLITBY

- ❖ za magistra řádu
- ❖ za otce provinciála fr. Benedikta OP a bratry zastávající provinční officia
- ❖ za naše představené a za Boží pomoc pro všechna důležitá rozhodnutí
- ❖ za projekt přestavby pražského kláštera
- ❖ za nová povolání pro všechny větve dominikánské rodiny
- ❖ za naše bratry a sestry, kteří kdekoli na světě trpí kvůli výkonu své služby
- ❖ za apoštolské působení v médiích, především na internetu
- ❖ za projekt křesťanského knihkupectví OLIVA
- ❖ za nemocné členy, příbuzné a přátele dominikánské rodiny
- ❖ za uzdravení sestry Imeldy z jirkovského sdružení LSSD
- ❖ za naše bratry a sestry působící ve školství
- ❖ za naše bratry studenty ve Francii
- ❖ za sestry a bratry v Kongu
- ❖ za farnost v Praze na Zlíchově a za misijní středisko na Barrandově
- ❖ za rozvoj teologie a křesťanské filosofie na Teol. fakultě v Č. Budějovicích
- ❖ za Petra Postupu, aby našel zaměstnání

ÚMYSLY APOŠTOLÁTU MODLITBY

(1. všeobecný, 2. misijní, 3. národní)

Denní modlitba: Nebeský Otče, kladu před tebe celý dnešní den. Přináším ti v něm své modlitby, práce, radosti i utrpení ve spojení s Ježíšem Kristem, který ve mši svaté neustále zpřítomňuje oběť sebe samého za záchranu světa. Duch svatý, který jej vedl, kéž je i mým průvodcem a vyzbrojí mě silou pro svědectví o tvé lásce. To vše přináším jako svou nepatrnou oběť, spolu s Pannou Marií, Matkou našeho Pána a Matkou církve, zvláště na úmysly, které nám předkládá Svatý Otec a naši biskupové pro tento měsíc.

KVĚTEN

1. Aby se laici a křesťanské komunity stali odpovědnými podporovateli kněžských a řeholních povolání.
2. Aby nově založené katolické církve byly vděčné Pánu za dar víry, připravené podílet se na všeobecné misii církve a nabízely své možnosti k hlásání evangelia na celém světě.
3. Aby sdělovací prostředky šířily ve společnosti ducha pravdy a krásy, vzájemnou lásku a spravedlnost.

LAICKÁ SDRUŽENÍ SVATÉHO DOMINIKA

ZASEDÁNÍ PROVINČNÍ RADY LSSD

16. 5. 2009 Praha

SVOLÁVACÍ LISTINA

adresovaná

- všem členům provinční rady LSSD
(tj. představeným všech místních sdružení nebo jejich zástupcům a promotorovi pro dominikánské konsociace)
- ekonomovi LSSD
- sociovi provinčního moderátora
- asistentovi provinčního moderátora pro formaci

Milí bratři, milé sestry,

v souladu s čl. 57 a 58 Partikulárních směrnic Laických sdružení sv. Dominika svolávám zasedání provinční rady Laických sdružení sv. Dominika, které se bude konat v sobotu 16. 5. 2009 od 9:30 hodin v dominikánském klášteře v Praze (Husova 8, Praha 1–Staré Město) s následujícím rozvrhem: 9:30 mše sv. v kapli sv. Zdislavy, 10:30 jednání, 12:45 hodinka během dne, 13:00 oběd (*cena oběda 50 Kč*), 14:00 pokračování jednání dle potřeby, předpokládaný závěr kolem 15. hodiny

Program jednání:

- úvodní slovo promotora pro dominikánské konsociace
- zpráva provinčního moderátora
- zpráva o hospodaření
- formace
- zahraniční kontakty
- varia (prostor pro informace o různých projektech a aktivitách, o činnosti jednotlivých místních sdružení; každý člen LS může posílat návrhy a žádosti provinční radě – čl. 58 Partikulárních směrnic LS)

Přihlášky na zasedání (příp. omluvu neúčasti) zašlete do 10. 5. 2009 provinční moderátorce (Dagmar Ester Kopecká, Na Zlíchově 221/8, 152 00 Praha 5, tel./zázn. 251 554 669, e-mail: ester@op.cz).

Dagmar Ester Kopecká, provinční moderátor LSSD

ZPRÁVY Z MÍSTNÍCH SDRUŽENÍ

MS OLOMOUC (představená Zdislava Kvapilová)

<http://opolomouc.googlepages.com>

Program setkání na období 2008/2009 – Téma: Rok svatého Pavla

- 9. 5. 2009 Setkání v klášteře – Téma: věznění sv. Pavla
- 13. 6. 2009 Setkání v klášteře – Téma: smrt sv. Pavla
- 11. 7. 2009 Pout' na Sv. Kopeček u Olomouce
- 8. 8. 2009 Setkání v klášteře – oslava svátku sv. Dominika

MS PLZEŇ (představený Jan Vincenc Horáček)

Společná setkání každé první úterý v měsíci od 16:00 do 17:30. Program: společná modlitba, četba Stanov a Partikulárních směrnic, formační přednáška či rozhovor, liturgie hodin (nona). Po setkání je možno účastnit se s farností modlitby růžence, mše sv. (18:00) a nešpor. <http://www.pmr.op.cz>

MS TRÁVNÍK (představený Josef Lorenzo Šebestík)

Ve dnech 6. – 8. března se naše MS Trávník zúčastnilo postní duchovní obnovy na Svatém Hostýně. Tímto děkujeme otci Martinu Dvořákovi OP za povzbuzivá slova a duchovní službu.

MS VŠERUBY (představený Václav Jindřich Valeš)

Termíny a témata setkání v 1. pololetí roku 2009: 22. 1. Reformace, 19. 2. Tridentský koncil, 19. 3. Papežství, 23. 4. Bioetika, 21. 5. ...sedí po pravici Otce

MS 3. PRAŽSKÉ (představený Petr Ondřej Chaloupský)

Příští setkání se koná 11. 5. 2009. Program: 18:00 růženec, 18:30 mše sv.+ nešpory, cca 19:20 setkání ve velké hovorně.

V sobotu 21. 3. 2009 proběhly obláčky těchto členů: Jan TOMÁŠ Akv. Guziur; Eva MARIE Mag. Dvořáková; Miroslav JAN Mac. Váňa a časné sliby: Elena RŮŽENA z L. Cichrová. Gratulujeme a prosíme o modlitbu.

Další program na: <http://www.laici3ps.op.cz>

MS 4. PRAŽSKÉ (představená Miloslava Anna Zásmětová)

Sejdeme se v sobotu 2. května u sv. Jiljí. Program obvyklý.

MS 5. PRAŽSKÉ (představený Jan Jáchym Beneš)

Setkání našeho sdružení se konají jednou za čtrnáct dní ve čtvrtek večer u sv. Jiljí. Každé setkání začíná v 18:30 hodin mší svatou a nešporami, poté následuje další program ve velké hovorně nebo v kapli svaté Zdislavy. Termíny: 14. 5., 28. 5., 11. 6., 25. 6. 2009

NAKLADATELSTVÍ KRYSTAL OP

Krystal OP, Husova 8, 110 00 Praha 1, tel. 224 237 750
<http://krystal.op.cz>; e-mail: krystalop@volny.cz

Nakladatelství Krystal OP publikuje teologickou, duchovní a filosofickou literaturu. Je svázáno s dominikánským řádem a sídlí v pražském dominikánském klášteře.

Nakladatelství se snaží, stejně jako řád bratří dominikánů, sloužit slovem k poznání pravdy. Navazuje na prvorepublikovou dominikánskou edici stejného jména. Chcete-li nakladatelství Krystal OP finančně podpořit, můžete tak učinit prostřednictvím účtu Provincie řádu bratří Kazatelů: 6375022/2700, var. symbol 5797825. Předem děkujeme za Váš dar. Jedná se o položku odčitatelnou z daní. Potvrzení na požádání vystavíme.

ONLINE KNIHY

Suma teologie • <http://www.krystal.op.cz/sth/sth.php>
 Jeruzalémská bible • <http://www.krystal.op.cz/jb/index.htm>
 časopis Amen • <http://www.krystal.op.cz/amen/index.htm>

NOVINKY

Joseph Gredt: **Základy aristotelsko-tomistické filosofie**

O Gredtových Základech aristotelsko-tomistické filosofie lze říci, že jsou vyváženým shrnutím nejvýznamnějších výsledků, jichž dosáhla obnovená, „třetí“ scholastika v 19. století. Po té stránce se jedná o dílo standardní, jak se všeobecně uznává, ačkoliv reprezentuje pouze jeden z jejích směrů, tzv. tradiční tomismus. Tato varianta třetí scholastiky je díky své staleté tradici po systematické stránce nejlépe propracována a terminologicky přesně vyjádřena, a tak představuje nejdůležitější podobu myšlenkové alternativy k novověké, subjektivistické poznávací filosofické tradici. Tento typ scholastiky je po určité stránce plodem své doby a pro budoucnost je významný jen jako zárodek nových myšlenek ve shodě základních principů. Čtenář si v Gredtových "Základech" povšimne mnohého, co je podmíněno zejména přírodovědeckými názory doby, kdy dílo vzniklo; protože ho však vydáváme jako historický dokument, ponechali jsme tato místa většinou bez komentáře. Překlad Gredtova díla je míněn též jako pokus o ustálení z největší části již užívané české scholastické terminologie.

Joseph Gredt se narodil roku 1863 v rodině gymnaziálního ředitele v Lucembursku. Filosofii a teologii studoval nejprve v rodné zemi, kde byl také roku 1886 vysvěcen na kněze, v dalších studiích pokračoval v Římě. Jeho myšlenkový vývoj brzy vyústil v jednoznačné přilnutí k tomistickému směru, který se tehdy ocitl díky

encyklice Aeterni Patris (1879) na výsluní oficiální přízně. Po krátkém pobytu na univerzitě v Innsbrucku (studoval zde orientální jazyky a přírodní vědy) vstoupil do benediktinského řádu. Po několika-letém učitelském působení v klášteře v Seckau byl Joseph Gredt roku 1896 povolán za profesora filosofie na benediktinskou kolej sv. Anselma v Římě. Zde vydal v rozmezí 1899-1901 poprvé své nejznámější dílo, *Elementa philosophiae Aristotelico-Thomisticae* (Základy aristotelsko-tomistické filosofie). Na jeho zdokonalování a vybrušování pracoval pak celý další život, zasvěcený výhradně filosofii. Zemřel v roce 1940.

brož., 584 str. B5, 550 Kč

KNIHKUPECTVÍ OLIVA

Jilská 7, 110 00 Praha 1, tel. 606 657 544, <http://oliva.op.cz>
 e-mail: knihy-oliva@quick.cz, Otevřeno: Po-Pá 10-18 hod.

Knihkupectví, které se nachází v komplexu pražského dominikánského kláštera, nabízí kompletní produkci nakladatelství Krystal OP a nejuplněnější nabídku literatury a časopisů z oblasti křesťanství, judaica, pravoslaví. Najdete zde rovněž historickou a filosofickou literaturu.

Novinky a kompletní nabídku naleznete v našem internetovém knihkupectví <http://oliva.op.cz>. Chcete-li být pravidelně informováni o novinkách, napište nám: <mailto:knihy-oliva@quick.cz>. Těšíme se na Vaši návštěvu a objednávky!

NOVINKY

Joseph Ratzinger: Kázání o svatých. MCM, brož., 133 str., 132 Kč

Abbé Pierre: Testament. Svědectví člověka, který svou autentickou vírou, vytrvalou prací pro lidi na okraji společnosti a burcováním veřejného mínění značně ovlivnil život Francouzů druhé poloviny 20. století, bez rozdílu vyznání.

KN, brož., 179 str., 159 Kč

Jaroslav Pelikan: Komu patří Bible? Dějiny Písma v proměnách staletí.

Volvox Globator, váz., 269 str., 349 Kč

Benedikt XVI.: Otcové církve. Od Klementa Římského po Augustina.

KN, váz., 206 str., 219 Kč

Rainer Maria Rilke: Život Mariin. Přeložili Josef Hrdlička a Vratislav Slezák.

KN, váz., 47 str., 129 Kč

Jiří Hoblík: Proroci, jejich slova a jejich svět. Co hledat v prorockých spisech Starého zákona? *Vyšehrad, váz., 517 str., 498 Kč*

Roy Hession: Dobrá zpráva pro špatné lidi. Britský kazatel Hession proslul svým důrazem na spiritualitu kříže a posvěcení v praktickém životě křesťana. Česky vyšly jeho Kalvárie nebo Sinaj? a Křížová cesta. *Návrat domů, brož., 157 str., 175 Kč*

Wilhelm Hünermann: Mnich mezi vlky. Život sv. Jana Kapistrána, apoštola Evropy. *KN, váz., 229 str., 239 Kč*

Jacques Maritain: Sedm lekcí o jsoucnu. Sedm lekcí o jsoucnu a o prvních principech spekulativního rozumu. *Triáda, brož., 142 str., 264 Kč*

Maurice Blondel: Filosofie akce. Esej kritiky života a vědy praxe. *Refugium, váz., 613 str., 480 Kč*

Jan Chlíbec, Tomáš Černušák: Savonarola a Florencie
Jeho působení a estetické názory. *Artefactum, brož., 179 str., 320 Kč*

Romano Guardini: O podstatě uměleckého díla. *Triáda, brož., 165 str., 246 Kč*

Régine Pernoudová: Život a smrt Jany z Arku. Svědectví z rehabilitačního procesu 1450 – 1456. *Refugium, váz., 272 str., 275 Kč*

Jan Heller: Na čem mi záleží. Rozhovory nad Biblií. *Vyšehrad, váz., 313 str., 278 Kč*

Jiří Hanuš, Jan Vybíral ed.: Příběhy povolání a obrácení v biblických textech
Dvanáct biblických příběhů vyložených v této knize spojuje motiv povolání a obrácení. Kniha je určena všem zájemcům o biblistiku, teologii a kulturní dějiny. *CDK, brož., 135 str., 135 Kč*

Francois Vouga: Teologie Nového zákona. *Mlín, brož., 429 str., 349 Kč*

Bible překlad 21. století. Vedoucí projektu Alexandr Flek, odborná spolupráce Jiří Hejdánek, Pavel Hoffman, Zdeněk Sýkora. *Biblion, váz., 1564 str., 500 Kč*

Pierre Bouretz: Svědkové budoucího času I., II., III.

Autor v sérii devíti rozsáhlých esejů interpretuje myšlenkový vývoj významných židovských myslitelů 20. století s důrazem na otázky týkající se židovské identity: zjevení a zákon, naděje a spása, úcta k jinakosti a zákaz zobrazování. Tematické rozpětí sahá od novokantovského systematika H. Cohena přes filosofickou teologii F. Rosenzweiga či M. Bubera, svěbytný marxismus W. Benjamina či F. Blocha, kabalistická zkoumání G. Scholema či politickou filosofii L. Strausse až po úvahy nedávno zesnulých filosofů H. Jonase a E. Lévinase.

Oikoymenh, váz., 360, 360 a 360 str., 1498 Kč

SALVE. Revue pro teologii a duchovní život

Velké nám. 35, 500 01 Hradec Králové, <http://salve.op.cz>
e-mail: dominika@diecezezhk.cz, tel. 495 063 625

Pro Českou dominikánskou provincii a Biskupství královéhradecké vydává nakladatelství Krystal OP.

PŘIPRAVUJEME

Duch Svatý, francouzské číslo

PŘEDPLATNÉ

Revue Salve si můžete objednat na adrese:

distribuce: Postservis, odd. předplatného, Poděbradská 39, 190 00 Praha 9, www.periodik.cz;
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz, bezplatná infolinka České pošty 800 104 410
distribuce knihkupci: Krystal OP, Husova 8, 110 00 Praha 1, tel. 224 237 750, e-mail: krystalop@volny.cz
cena jednoho čísla 60 Kč; roční předplatné včetně poštovního 220 Kč, sponzorské 350 a více Kč

RES CLARITATIS. Aktuální zpravodajství z katolického světa

*Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, redakce@claritatis.cz
<http://res.claritatis.cz>, číslo účtu 1683820001/5500*

RC MONITOR – zpravodajský čtrnáctideník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Periodikum je distribuováno zdarma; jeho vydávání je možné jedině díky zaslaným darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo činí přibližně 15 Kč, což ročně znamená 315 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplatí. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

objednávky: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, redakce@claritatis.cz
pravidelné zaslání zpráv e-mailem: registrace na <http://res.claritatis.cz>

Vychází 8. číslo RC Monitoru

Osmé číslo RC Monitoru se ještě vrací k událostem a sloům letošních Velikonoc. Úvodník je vzat z papežovy řeči na Zmrtvýchvstání Páně. Po zprávách následuje papežovo poselství Urbi et orbi. „Pohled z Říma“ je věnován zeměřesení v Abruzzách. Následuje článek předsedy Hnutí pro život, který rozebírá problematiku účinnosti kondomů v boji proti AIDS. Pavel Bratinka píše o schůzce G 20 a o summitu NATO. Číslo uzavírá poselství Benedikta XVI. ke světovému dni modliteb za povolání.

JUBILEA BRATRŮ A SESTER

1. 5.	S. M. Bedříška Neradová (Brno)	43. narozeniny
1. 5.	Fr. Lukáš Fošum (Toulouse)	32. narozeniny
1. 5.	S. M. Annuciáta Šromová (Znojmo)	60. výročí prvních slibů
1. 5.	S. M. Zdislava Černá (Znojmo)	60. výročí prvních slibů
4. 5.	Fr. Ondřej Kadlčík (Toulouse)	26. narozeniny
7. 5.	S. M. Marie Kašparová (Bojkovice)	28. narozeniny
9. 5.	Fr. Tomáš Pospíšil (Plzeň)	58. narozeniny
10. 5.	Fr. Pavel Mayer (Olomouc)	47. narozeniny
12. 5.	Fr. Angelik Mička (Znojmo)	64. narozeniny
16. 5.	S. M. Petra Hartošová (Střelice)	43. narozeniny
24. 5.	Fr. Angelik Mička (Znojmo)	40. výročí prvních slibů
25. 5.	Fr. Jakub Šebestík (Olomouc)	43. narozeniny
28. 5.	S. M. Kateřina Foltová (Praha–Lysolaje)	44. narozeniny
29. 5.	Fr. Martin Dvořák (Olomouc)	51. narozeniny

Všem jubilantům blahopřejeme a vyprošujeme Boží požehnání.

NEKROLOGIUM**25. května 1954**

zemřel ve Vizovicích v sanatoriu bratr spolupracovník Ivan Antonín Ondra. Narodil se 12. ledna 1896 v Pakraci v Jugoslavii. Vstoupil do řádu v České provincii a 20. února 1923 složil v Olomouci řeholní sliby. Působil v Olomouci, Litoměřicích, v letech 1928-1939 v Zagrebu v Dalmatské provincii, pak v Plzni, Uherském Brodě a Praze. V roce 1950 byl internován s ostatními řeholníky v Broumově a pak pro svou nemoc byl převezen do vizovického sanatoria. Pohřben je ve Vizovicích. Ať odpočívá v pokoji.

26. května 1984

zemřel v nemocnici v Olomouci P. ThDr. Antonín František Čala. Narodil se 4. července 1907 ve Všemíně u Valašských Klobouk. Gymnasium vystudoval u jezuitů v Praze Bubenči. Vstoupil do řádu a 29. září 1928 složil v Olomouci řeholní sliby. Filosofii studoval v Olomouci, pokračoval studiem teologie v Saulchoir v Belgii a dokončil je v Římě. Zde přijal 2. července 1933 kněžské svěcení. 17. srpna 1935 získal na římském Angeliku doktorát teologie. Po návratu ze studií vyučoval na řádovém studiu v Olomouci etiku, sociologii a dějiny filosofie. Za 2. světové války vyučoval teologii rovněž v arcibiskupském semináři v Olomouci. V letech 1937-1943 byl olomouckým převorem. Po likvidaci klášterů byl internován v Želivě. Po propuštění v roce 1954 pracoval v Lesním závodě v Zábřehu na Moravě a v roce 1971 přijal místo duchovního správce sester dominikánek ve Víceměřicích. Když musely sestry opustit svůj klášter ve Víceměřicích v roce 1982, odešel ke svým příbuzným do Všeminy. Spolupracoval na překládání dokumentů 2. Vatikánského koncilu a jejich vydávání. Zasloužil se o zavedení a zvelebení nových liturgických zpěvů. Pohřben je v rodišti ve Všemíně. Ať odpočívá v pokoji.

Je těžko sloužit mužům Božím

Vždycky mne naplňoval odporem služebník proroka Elizea, jenž dovedl všechno dokonale a bezvadně zvrtačit. Takový duchovní ubožák, který byl asi prorokovi řádnou přítěží, protože nechápal jeho duchovní svobodu, nechápal jeho víru, kterou očekával od Hospodina všechno. Proto také když Elizea obklopilo celé vojsko, které ho hledalo na rozkaz asyrského krále, třásl se ubohý služebník chorobným strachem. Elizeus mu ale ukazuje, že je daleko víc andělů Božích, kteří je ochraňují, než celého vojska zběsilého krále.

Ale pak jsem si řekl: Přece to byla těžká služba u proroka, jako u všech mužů Božích. Elizeus takřka viděl svého Boha, byl mu oddán celou svou bytostí. Pro něho byl celý život jen plněním Boží vůle, ale ubohý služebník nebyl tak daleko a vysoko a rád by býval něco měl z toho svého psiho služebnického života.

A prorok byl na něho stejně přísný jako na sebe. A tak mě napadlo, že je vůbec strašně těžké sloužit svatým a prorokům a mužům Božím. Tak jsem pochopil, proč takový P. Sonneschein doslova utahal všechny své sekretáře, od kterých chtěl právě tolik nezištné obětavé nadlidské práce z lásky.

A tak se to má a bude mít se všemi služebníky velkých služebníků Božích. Kdo jim chce sloužit a kdo s nimi chce spolupracovat, musí se připravit na velkou práci bez oddechu a bez nároku na jakoukoli časnou odměnu. Dovedu si představit, jakou měla asi svízel dobrá hospodyňka pana arcibiskupa Stojana s jeho nadpřirozenou štedrostí. Ale kdo jim chce sloužit, musí být pevně odhodlán držet s nimi krok, a to krok Boží lásky, musí být připraven k nejvyšším obětem. Jinak ať si raději najde příjemnějšího pána.

A dále se musí ozbrojit velkou pokorou. Vedle svého pána, vedle proroka, vždycky zapadne. Vždy bude jen služebníkem nebo služebníčkem. Vždy se bude mluvit jen o jeho pánovi a málokdy o něm. Tím je ale záslužnější jejich práce a jejich pokorné chápání jejich podružného místa; že pro slávu díla Božího dokážou přijmout úlohu druhých houslí.

Ale neměli by se spokojit jen s úlohou pasivních spolupracovníků a pomocníků. Mají se spíš snažit, aby na ně padl plášť Eliášův a aby obdrželi dvojnásobného ducha svého pána. A jestli ne, tak aby aspoň dovedli pokračovat v jeho díle, aby se nechali naplnit podobným duchem, aby se dali zapálit touž výbojnou všesměrnou láskou svého mistra. Tak jim bude jejich služebnost nesmírně užitečná pro vlastní duchovní život a budou tak umět převzít úkol svého učitele.

Dobrořečte všichni služebníci Páně Pánu!

S. Braitto

z časopisu *Na hlubinu* 10 (prosinec)/1943, upraveno

24 TOMISTICKÝCH TEZÍ

22. Boha nevnímáme ani bezprostředním vhledem, ani důkazem apriorním, ale důkazem aposteriorním, tj. prostřednictvím stvoření, když postupujeme od účinků k příčině. Z pohybu věcí tak postupujeme k počátku jejich pohybu a prvnímu nehybnému hybateli. Z dějů způsobovaných ve světě navzájem uspořádanými příčinami postupujeme k první nezapříčiněné příčině. Od věcí porušitelných, které mohou a nemusí být, postupujeme k absolutně nutnému jsoucnu. Od věcí, které se liší stupněm dokonalosti bytí, života a poznání, postupujeme k Tomu, který je nejvyšší vědoucí, nejvyšší živý a nejvíce jsoucí. Konečně z uspořádání vesmíru postupujeme k oddělenému rozumu, který věci uspořádal, ustavil a řídí k jejich cíli.

Poslední tři teze se zabývají problémem Boží existence a Boží esence, tedy otázkou zda Bůh existuje, a jaký je. V této tezi jde o Boží existenci. Důležité termíny, které volají po vysvětlení, jsou zde „poznání vhledem“, „apriorní důkaz“ a „aposteriorní důkaz“. Rozumový vhled je typ tzv. intuitivního poznání. Intuice v tomto smyslu není „mlhavé tušení“, jak obvykle myslíme, když mluvíme o intuici, ale naprosto zřetelný vhled. Latinské *intuitus* znamená právě do nitra zaměřené poznání. Tak, jako zrakem vidím barvu zdi, a nemusím ji tedy nějak dokazovat nebo vyvozovat z něčeho jiného, tak mohu některé věci nahlížet přímým rozumovým vhledem. Latina v této souvislosti rozlišuje mezi *ratio* a *intellectus*. *Ratio* označuje schopnost rozumového poznání postupující po krocích, kdy vyvozujeme jednu

věc z druhé. *Intellectus* je pak schopnost přímého okamžitého a úplného rozumového vhledu. Lze to přirovnat k příležitostnému šachistovi a šachovému velmistrovi. Zatímco první si promýšlí tahy tak, že postupně zkoumá různé možnosti, které z nějakého kroku plynou, druhý se podívá na šachovnici a hned „vidí“, kudy se bude hra ubírat dál. Plně intuitivní rozumové poznání nacházíme především u andělů. V této tezi se tedy tvrdí, že Boží existenci takto rozumem nevidíme, tj. není evidentní. Je třeba ji dokázat.

Zde však docházíme ke slovu „důkaz“, které je pro řadu lidí v souvislosti s Boží existencí přímo dráždivé a nepřijemné. Často se například upozorňuje na to, že sv. Tomáš (*Summa theologiae* I, q. 2, a. 2) mluví o „cestách“, nikoli o „důkazech“. Podobně i v dogmatu 1. vati-

kánského koncilu, se neobjevuje slovo „důkaz“, ale říká se tam, že *jestliže někdo říká, že jeden a pravý Bůh, náš Stvořitel a Pán, nemůže být s jistotou poznán přirozeným světlem lidského rozumu skrze to, co bylo učiněno, anathema sit*. Máme tedy mluvit o „důkazech“ nebo o „cestách poznání“ či „jistém poznání“? Je v tomto rozlišování nějaký hlubší smysl? Lze říci, že záleží na tom, jak definujeme pojem „důkaz“ a co od něj očekáváme. Někteří odborníci z oblasti speciálních věd chápou termín „důkaz“ takovým způsobem, který filosofické argumenty v podstatě vylučuje. Jiní myslitelé zase toto slovo používají ve smyslu, který se s argumentací pro Boží existenci docela dobře shoduje. Jisté je, že sv. Tomáš, který ve svém slavném textu o poznání Boží existence o důkazu mluví, což si odpůrci dokazování Boží existence, podle nichž Tomáš umírněně nahradil termín „důkaz“ termínem „cesta“, neuvědomují. Tomáš na výše zmíněném místě říká, že *Deum esse (...) demonstrabile est per effectus nobis notos* („To, že Bůh existuje, ... je dokazatelné z jeho účinků, které jsou nám známé“). A v souvislosti s „cestami“ říká v dalším článku: *Deum esse quinque viis probari potest* („To, že Bůh je, lze dokázat pěti cestami“ – kde slovo „cesta“ lze přeložit i jako

„způsob“). *Demonstratio a demonstrari* totiž ve scholastické latině jasně a jednoznačně znamenají „důkaz“. Z podobné terminologie vycházel i 1. vatikánský koncil, který použil termíny způsobem obvyklým v tehdejší filosofii a teologii. Důkaz je v tomistické (a původně už v aristotelské) logice definován jako jisté poznání prostřednictvím příčin: *demonstratio est ratiocinium quodcumque, quo habetur conclusio vera et certa* („důkaz je jakýkoli úsudek, kterým dosahujeme pravdivého a jistého závěru“). Když 1. vatikánský koncil řekl, že je možné dospět k *jistému poznání*, pak tím mohl myslet buď přímý rozumový vhled nebo důkaz. Jestliže ale dogma mluví o poznání zprostředkovaném (neboť říká, že k poznání existence Boží docházíme *skrze to, co bylo učiněno*), pak to být vhled nemůže, ale musí to být jedině důkaz. Nezáleží samozřejmě na tom, zda dnes budeme používat slovo „důkaz“ nebo nějaké jiné označení. Pokud ale odmítneme termín „důkaz“ proto, abychom vyjádřili jakousi nejistotu nebo neúplnou přesvědčivost rozumového poznání existence Boží, pak jsme ale v rozporu nejen s touto tezí, ale i Tomášovou *Sumou* i s dogmatem 1. vatikánského koncilu.

Nyní přistupme k rozlišení apriorního a aposteriorního důkazu. *A pri-*

ori zde s trochou zjednodušení znamená vyvozování od pojmu k realitě, kdežto *a posteriori* postup opačný. Dnes se často těmito slovy označuje poznání nezávislé na zkušenosti, resp. ze zkušenosti vycházející.

Typickým apriorním důkazem je slavná argumentace sv. Anselma z Canterbury. Ten je možné představit např. takto: Mám pojem nejdokonalější bytosti. K pojmu nejdokonalější bytosti však musí patřit i reálná existence, jinak by nemohlo jít o nejdokonalější bytost (šla by myslet ještě dokonalejší – která reálnou existenci má). Nejdokonalější bytost tedy musí mít reálnou existenci, jinými slovy Bůh existuje.

Taková argumentace však není zdaleka bez problémů. Tomáš ji nepřijímal kvůli podle něj neoprávněnému přechodu od ideální existence (v pojmu) k reálné existenci (ve skutečnosti). Přestože je tento typ argumentu tak napadaný a na první

„Vše, co se pohybuje, je pohybováno jiným. Smyslům je však zřejmé, že se něco pohybuje, například slunce; pohybuje se však proto, že je pohybováno něčím jiným. Tento pohybující se buď pohybuje nebo ne. Jestliže se nepohybuje, tak dospíváme k tvrzení, že je nutné mít nějakého nehybného hybatele, a toho nazýváme Bohem. Pokud se však tento pohybující pohybuje, tak je pohybován jiným pohybujícím. Pak musíme buď pokračovat do nekonečna nebo přejít k nějakému nehybnému hybateli. Do nekonečna však postupovat nelze, a proto je třeba trvat na nehybném hybateli.“

pohled pochybný, je zajímavé, že se jeho komentování a kritice věnuje celá řada filosofů od středověku až po dnešek.

Aposteriorní důkazy jsou různých typů. Klasický je např. kosmologický argument, který najdeme např. v Aristotelově *Fyzice*, kde se k pověstnému Nehybnému hybateli dochází z pohybu. Vše, co je pohybováno, je pohybováno něčím jiným. Veškerý pohyb pak nutně vyžaduje nějaký absolutní zdroj. Poznamenejme jen, že pohybem se u Aristotela (stejně jako u scholastiků) rozumí nejen to, čemu říkáme pohyb my (lokální – přesun z místa na místo), ale i jiné typy změny (např. kvalitativní, kvantitativní).

Tomáš Akvinský uvádí své argumenty v *Teologické sumě* a v *Sumě proti pohanům*. Jedním z nich je aristotelský argument prvního hybatele, který si pro zajímavost odcitujeme:

Dalšími typy důkazů, které sv. Tomáš pro Boží existenci uvádí, jsou argument z kauzální řady, který vychází z kauzality (každý účinek má svou příčinu) a z vyvracení možnosti nekonečné příčinné řady. To pak vede k poznání první příčiny, kterou (jak říká Tomáš) všichni nazývají Bohem. Jiný typ argumentu je založen na poukazu na existenční nahodilost věcí (mohou, ale nemusejí být), která vyžaduje nějaké nutné bytí (které nemůže nebyť) – a to všichni nazývají Bohem. Posledním Tomášovým argumentem, který zmíníme, je tzv. argument z finality – účelnosti ve světě. Tato účelnost odkazuje na nějakého původce této účelnosti, kterým je absolutní intelekt, čili Bůh.

Teze všechny tyto aposteriorní důkazy uvádí jako možnosti: kauzální důkaz, důkaz z pohybu, důkaz nutného jsoucná z existence nahodilých jsoucná, důkaz z řádu ve světě a důkaz z uspořádání věcí ve světě. Těchto pět důkazů, nebo – chcete-li –

pět cest, jak dokázat Boží existenci, najdeme přímo v *Sumě* (1. díl, 2. otázka, 3. článek). Tomističtí filosofové (a nejen oni) je dodnes komentují, promýšlejí a zdokonalují.

Důležité je, že důkazy existence Boží jsou právě tím, čím chtějí být – totiž důkazy *existence* nějaké nejdokonalější bytosti. Pouhým rozumem už není možné dospět k dokonalému poznání Boha, např. ani k poznání Boží Trojice. Rozumem dosáhneme k obzoru, kterým je existence bytosti, která je nejvýš dokonalá. Bůh, který se nám ve Zjevení dává poznat, nás však zve daleko za tento horizont. Nikdo se tedy nemusí bát, že rozumové argumenty učiní židovsko-křesťanskou víru zbytečnou. Na druhé straně není pravda, že by Bůh filosofů nebyl Bohem Abrahámovým, jak svého času tvrdil Pascal. První příčina či nehybný hybatel je Bohem Bible, Bohem dějin spásy. Je však poznán mnohem méně dokonale než nám zprostředkovává Zjevení.

Tomáš Machula

(Příště: 23. teze: „Protože je božská esence totožná s aktuálností samého bytí, tj. je samotným subsistentním bytím, je nám zřetelně ustavena ve svém metafyzickém charakteru. Tím nám ukazuje důvod své nekonečné dokonalosti.“)